

Jelikož projev o republice sotva lze pokládati za hanobení surové, bude na nalézacím soudě, by zkoumal, nedálo-li se hanobení způsobem štvavým.

Čís. 2514.

Urážky na cti (§ 487—491 tr. zák.) se dopouští nejen první původce, nýbrž i každý další rozšiřovatel urážlivého projevu (§ 493 tr. zák.), je-li si vědom jeho urážlivé povahy a toho, že se projev stane rozšiřováním přístupným poznatku většího kruhu osob, což jest při urážce tiskem nepochybno.

Nezáleží na tom, že urážlivý projev jest reprodukcí zprávy jinde uveřejněné.

(Rozh. ze dne 22. října 1926, Zm I 331/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromých obžalobců do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. dubna 1926, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 491 a 493 tr. zák., zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu jako zmatečný a věc vrátil soudu první stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud, naznačuje v rozsudku zcela stručně, že by pozastavené výroky mohly po stránce objektivní zahrnovati v sobě skutkovou povahu přečinu proti bezpečnosti cti ve smyslu Šu 491 tr. zák., sprostňuje obžalovaného výlučně z úvah subjektivních, a to z úvahy: a) že obžalovaný nesledoval úmyslu urážlivého — správněji, že nejednal u vědomí urážlivé povahy článku — poněvadž v nadpisu a úvodu referoval o rostoucím rozkladu komunistické strany na Královéhradecku a citoval článek, který byl uveřejněn v pražském komunistickém listu, a upozorňoval na to, jak komunistický časopis píše o příslušnících komunistické strany, — b) že uvěřil obhajobě obžalovaného, že nepokládal citaci článku, uveřejněného již jinde, s udáním pramene za trestnou, protože si nebyl vědom urážlivé povahy sděleného výroku, a to proto, že jest takřka denním zjevem, že se v časopisech citují zprávy jinde uveřejněné a má se za to, že za pravdivost zprávy jest zodpověden ten, kdo ji první uveřejnil. V tom i onom směru spočívá sprostňující výrok na zjevně mylném výkladu zákona a nutno proto stížnosti soukromých obžalobců opřené o důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. přiznati oprávnění. Podle Šu 493 odstavec druhý tr. zák. jest trestným netoliko první původce, nýbrž i každý, kdo urážku na cti v předchozích šech blíže vytčenou dále rozšířiti hledí; po stránce subjektivní vyhledává se u rozšiřovatele, by si byl vědom urážlivé povahy projevu, naplňujícího objektivní skutkovou povahu některého z činů v Šu 487 a násl. tr. zák. uvedených, jakož i vědomí protiprávnosti jednání, t. j. vědomí, že se

dotyčný projev rozšiřováním stane přístupným poznatku většího okruhu osob, o kteréžto posléze uvedené náležitosti při rozšiřování veřejným tiskem zpravidla nebude pochyby. Pokud se týče vědomí urážlivé povahy rozšiřovaného projevu, nelze zaměnit *v ě d o m í*, vyhledávané k trestným činům proti bezpečnosti cti, s *p o h n u t k o u* k takovýmto činům, a tu již pochybil soud první stolice, vylučuje toto vědomí z důvodu, že účelem reprodukce článku bylo, informovati veřejnost o rozkladu komunistické strany na Královéhradecku. Důvod tento týká se pouze *p o h n u t k y*, p r o č článek byl rozšiřovatelem uveřejněn, nemá však nic společného s otázkou jeho *v ě d o m í*, zda o b s a h rozšiřovaného článku jest rázu urážlivého čili nic. Touto pro subjektivní zavinění jediné rozhodující náležitostí se soud ve svých vývodech pod a) uvedených vůbec nezabýval, podrobuje rozboru jediné otázku, proč, z jaké příčiny a pohnutky byl článek rozšířen. Kdyby bylo toto stanovisko soudu pokládáno za postačitelé pro vyloučení subjektivního zavinění, byl by vlastně, aspoň pro obor novinářský, zmařen účel předpisu druhého odstavce §u 493 tr. zák., jímž zákonodárce hledí zabrániti i vědomému rozšiřování urážky jinou osobou (původcem). Vždyť nelze přehlédnouti, že v podstatě je samozřejmým účelem každé reprodukce článku, převzatého z jiného listu, informovati čtenáře jiných listů, tedy širší okruh veřejnosti o obsahu původního článku. Je tedy na bíledni, že poukaz k pohnutce v konkrétním případě nestačí k vyloučení subjektivního vědomí rozšiřovatele o urážlivé povaze článku. Soud při svých právně mylných úvahách subjektivní stránky vůbec neřešil, následkem čehož jest sprostující výrok stížen vadou zmatečnosti podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř.

Ani druhý pod b) uvedený důvod pro osvobozující výrok neobstojí před zákonem. Minil-li obžalovaný, že lze beze všeho reprodukovati zprávu jinde uveřejněnou, poněvadž je to takřka denním zjevem, a že jest za pravdivost zprávy zodpověden ten, kdo již první uveřejnil, ocitá se v zjevném právním omylu, neuvědomuje si význam ustanovení druhého odstavce §u 493 tr. zák., podle něhož zákonodárce kromě původce činí odpovědným i rozšiřovatele urážky a ohrožuje jeho jednání stejnými trestnými následky jako jednání původcovo; neznal-li obžalovaný toto zákonné ustanovení aneb nepojímal-li je správně, nemůže se podle §§ů 3 a 233 tr. zák. touto neznalostí trestního zákona omlouvat. Ovšem jest zajisté denním zjevem a zajisté lze zprávy v jiných listech uveřejněné rozšiřovati dále, avšak pouze, pokud jde o zprávy vážné, spolehlivé a s hlediska trestného zákona nezávadné. Aniž bylo proto třeba zabývat se ostatními ve zmateční stížnosti uplatňovanými námitkami, bylo rozsudek již s hlediska §u 281 čís. 9 a) tr. ř. jako zmatečný zrušiti a věc vrátiti soudu první stolice, by ve věci samé, zabýváje se předem objektivní stránkou pozastavených vývodů a řeše pak subjektivní stránku podle vyložených právních pravidel, znovu jednal a rozhodl.

Čís. 2515.

Ustanovení poslední věty druhého odstavce §u 263 tr. ř. platí i v řízení přestupkovém (§ 447 tr. ř.).